

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?

Luonnoksessa ei ole käsitelty ilmastonmuutoksen mahdollisia vaikutuksia yritysten toimintaympäristöön ja sopeutumista siltä osin. Muutoin näkökohtia on huomioitu laajasti. Suunnitelman toimenpiteet velvoittavat ensisijaisesti valtion viranomaisia ilmastolain mukaisesti. Tämän perusteella esityksen toimenpiteillä oletetaan olevan monelta osin vain vähäisiä suoria vaikutuksia pk-yrityksiin.

Luvun 2.5 ”Tavoitteet ja toimet vievät kohti päämääriä” alla voisi olla oma teemansa yritysten toimintaympäristön turvaamiselle sekä sen mukaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi määritellyt politiikkatoimet. Ilmastonmuutoksen aiheuttama yritysten toimintaympäristön tuhoutuminen johtaisi työpaikkojen tuhoutumiseen ja vaikuttaisi ihmisten tulotason sekä valtion verotulojen kautta negatiivisesti esimerkiksi terveyden suojeluun ja edistämiseen. Tämän voisi mainita myös teemoissa, joita vaikutukset koskevat, kuten luvussa 2.5.6, mutta oma teema olisi hyödyllinen näin laajalle aiheelle.

2. Tarkemmat huomiot luvusta ’Havaitut muutokset, vaikutusskenaariot ja riskit’ (Luku 2.2)

Vaikutusskenaarioissa ja riskeissä tulisi Suomen vuosikeskilämpötilan ohella pitää maapallon keskilämpötilan nousun vaikutukset vahvemmin mukana. Niitä on ansiokkaasti arvioitu kansainvälisissä heijastevaikutuksissa. Kuitenkin toteamukset, kuten ”Vuoteen 2070 mennessä ilmastonmuutos aiheuttaa melko pieniä mutta pysyviä makrotaloudellisia tappioita Suomelle, mikäli sopeutumistoimia ei lisätä nykyisestä tasosta.” otsikon ”Taloudelliset vaikutukset” alla ovat harhaanjohtavia optimistisuudessaan ja antavat sellaisen vaikutelman, että globaalin keskilämpötilan nousun vaikutuksia ei huomioida ”makrotaloudellisissa tappioissa”.

3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)

vaikka ilmastonmuutokseen sopeutumista pidetäänkin usein sen ehkäisystä ja pysäyttämistä erillisenä asiana, Suomen Yrittäjät pitäisi silti sopeutus-suunnitelmassakin vahvasti mukana ilmastonmuutoksen pysäyttämisen. Parasta sopeutumista olisi se, että ilmastonmuutos pysäytettäisiin eikä siihen tarvitsisi sopeutua. Ilmastonmuutoksen hidastamisen keinot ovat myös tehokkaimpia ennaltaehkäiseviä sopeutumiskeinoja, vaikka myös varsinaisia jo toteutuneen ja peruuttamattoman ilmastonmuutoksen sopeutumiskeinoja tarvitaan. Sopeutuminen ei kuitenkaan saa korvata tai heikentää ehkäisemis-toimia, ja tämän tulisi olla myös osa suunnitelman visiota ja päämäärää.

4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveystieteiden tutkimus ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojelu' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

On hyvä, että suunnitelmassa on mainittu yksityisen sektorin merkittävä rooli ilmastonmuutokseen varautumisen ja sopeutumisen ratkaisujen kehittämisessä. Julkisen hallinnon tuki uusien teknologioiden kehittämiseen ja yksityisten toimijoiden sopeutumistyön vahvistamiseen on tärkeää ja tarpeellista. Näihin liittyviä toimintamalleja on luvattu tarkentaa myöhemmin, mutta olisi lausuntojen ja tulevan suunnitelman kannalta vielä parempi, jos ne olisivat mukana jo luonnoksessa. Yksityisen sektorin rooli voi osoittautua kriittiseksi. Myös yhteistyö järjestökentän kanssa olisi hyvä tarkentaa suunnitelmaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

-

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

-

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

Olisi hyödyllistä, jos suunnitelman vaikutustenarvioinnissa olisi listattuna tulevien arviointien tarkempi rakenne. Rakennetta voisi tarkentaa vähintään esimerkiksi alaotsikoin ”kotitaloudet”, ”pk-yritykset”, ”suuret yritykset”, ”kunnat” ja niin edelleen. Tämä helpottaisi vaikutusten hahmottamista ja kokonaiskuvan muodostamista tiettyjen osa-alueiden kohdalta. Luonnoksessa mainitaan, että suunnitelman sisältämien politiikkatoimien vaikutuksia on tarkasteltava tarkemmin niiden toimeenpanon valmistelun yhteydessä. Tulevien vaikutusten tarkemman rakenteen hahmotteleminen helpottaisi lausuntojen antamista.

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.

-

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät